

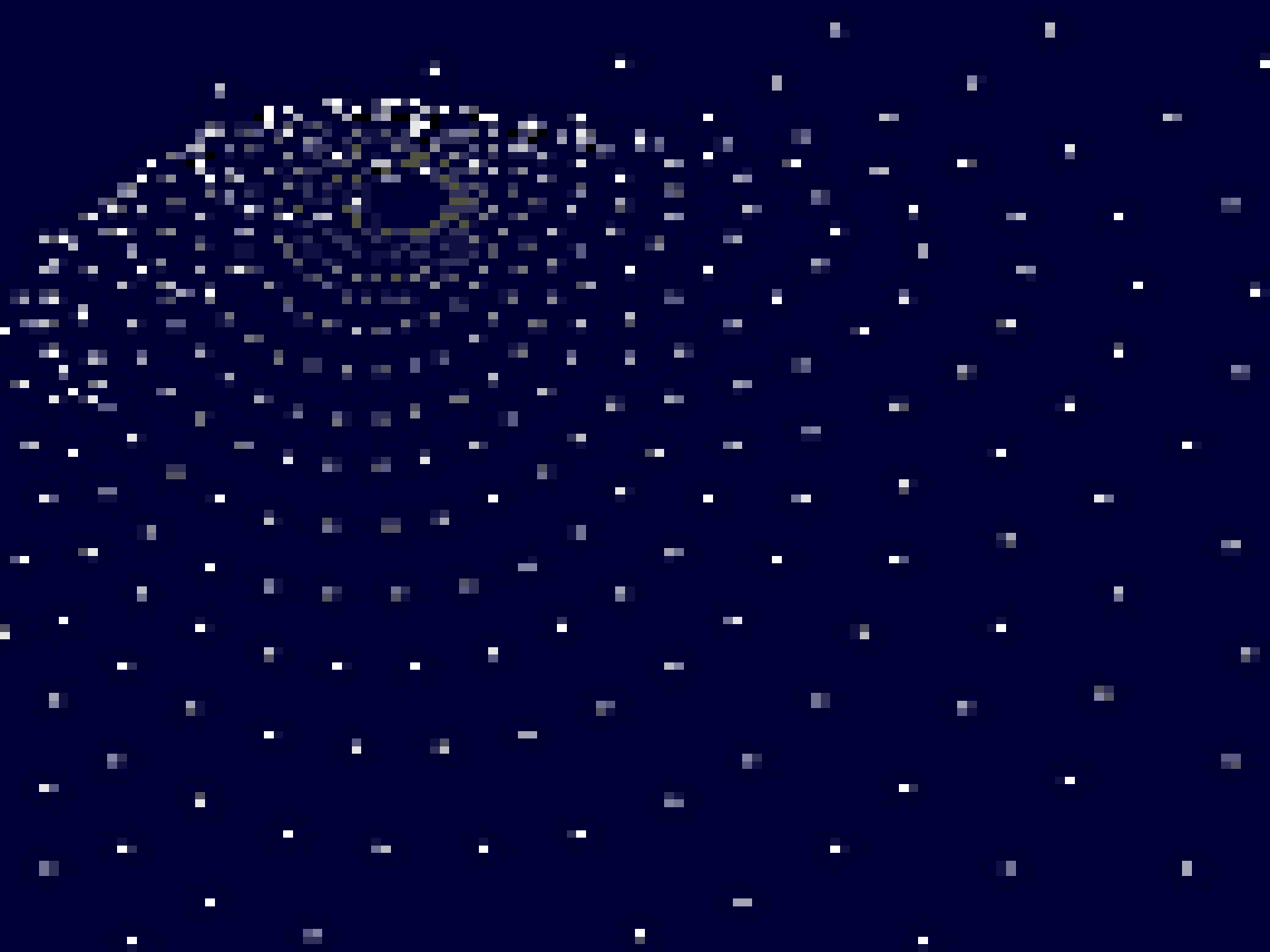
ATATÜRK ve HAYATI

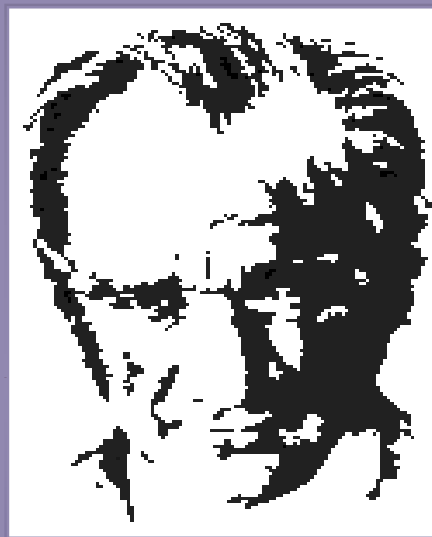

VomART

Öğrt. İbrahim BAYSAN

Öğrt. İbrahim BAYSAN

- Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, **19 Mayıs 1881** yılında, Selanik'te Kocakasım Mahallesi, Islahhane Caddesi'ndeki üç katlı pembe evde doğdu. Selanik yerlilerinden olan babası **Ali Rıza Efendi**, Söke'den Selanik'e gelmiş Türkmenlerden "Kırmızı Hafız" lakaplı Ahmet Efendinin oğludur. Annesi **Zübeyde Hanım** ise 1871 yılında Selanik yakınlarındaki Langaza kasabasına yerleşmiş, Hacı Sofi ailesinden Feyzullah Ağa'nın kızıdır.

- Gümrük Muhafaza Teşkilatı'nda memurluk yaparken **Zübeyde Hanımla** evlenen **Ali Rıza Efendi**, 1877 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan önce de Selanik Asakir-i Milliye Taburunda da subaylık yapmıştır. Daha sonraları kereste ticareti yapan babası 1888 yılında öldüğünde **Mustafa** yedi, kız kardeşi **Makbule** bir yaında idi. Diğەر kardeşleri **Naciye**, **Ömer** ve **Fatma** küçükken ldler. **Zübeyde Hanım** oğlunun başarılarını gördükten sonra, tedavi görmek için gittiğei İzmir'de 14 Ocak 1923 günü 66 yaında hayata gözlerini yummutur. **Makbule Hanım (Atadan)** ise 1956 yılına kadar yaamıtır.

Ali Rıza EFENDİ

(1841-1888)

- **Ali Rıza Efendi** 1841 yılında Selanik'te doğdu. Söke'den **Selanik**'e yerleşmiş Türkmenlerden "Kırmızı Hafız" lakaplı Ahmet Efendinin oğludur. İlkokulu Abdi Hafız Mahalle Mektebinde okudu. Selanik'te Evkaf İdaresinde katiplik, sonrada Gümrük Muhafaza Teşkilatında memurluk yaptı. Memurluğu sırasında, Hacı Sofi ailesinden Feyzullah Ağa'nın kızı **Zübeyde Hanımla** evlendi.

- 1876 yılında da **Selanik** Asakir-i Milliye taburunda subay olarak görev alan **Ali Rıza Efendi**, daha sonra da kereste ticareti yapmaya başladı. **Zübeyde Hanım**'dan beş çocuğu oldu. Çocuklarından **Naciye**, **Ömer** ve **Fatma** fazla yaşamadı. Sadece **Mustafa** ve **Makbule** hayatlarına devam edebildi. **Ali Rıza Efendi**, 1888 yılında, tek oğlu **Mustafa Kemal** ilkokulda okuduğu sırada, rahatsızlandı ve öldü.

Zübeyde Hanım

Öğrt. İbrahim BAYSAN

Zübeyde Hanım 1857 yılında **Selanik**'te doğdu. Orta Anadolu'dan göç ederek, Selanik'in batısında Arnavutluk sınırına yerleştirilen yörüklerden, Hacı Sofi ailesinden Feyzullah Ağanın kızıdır. **Selanik**'te Gümrük Muhafaza Teşkilatında memur olan **Ali Rıza Efendi** ile evliliğinden beş çocuk sahibi oldu. **Fatma ve Ömer**'i daha küçükken kaybetti. 1888 yılında **Mustafa** ilkokuldayken kocasını da kaybeden **Zübeyde Hanım**, zaman zaman çocukları ile birlikte kardeşi Hüseyin Ağa'nın çiftliğine giderdi. Bu sırada, **Atatürk**'ün ifadesiyle; iyi kalpli bir insan olan Ragıp Bey'le evlendi. Kızlarından **Naciye** de çok yaşamadı.

- Balkan harbinden sonra, birçok Türk ailesi gibi, kızı **Makbule** ile birlikte Selanik'ten göç etti ve İstanbul'a gelerek Beşiktaş-Akaretler'de bir eve yerleşti. Milli Mücadele yıllarında Ankara'ya gelen **Zübeyde Hanım**, 1919'da ayrılmak zorunda kaldığı oğlunu, yıllar sonra Ankara'da Devlet Başkanı olarak gördü. 14 Ocak 1923'te tedavi amacıyla gittiği İzmir'de 66 yaşında vefat etti.

Makbule ATADAN

(1887-1956)

Öğrt. İbrahim BAYSAN

- **Mustafa Kemal Atatürk'ün** kız kardeşi olan **Makbule Atadan**, 1887 yılında **Selanik**'te doğdu. Balkan Savaşlarından sonra, annesi Zübeyde Hanım'la birlikte **Selanik**'ten ayrılarak İstanbul'a yerleşti. **Cumhuriyet**'in ilanından sonra ağabeyinin isteği üzerine, annesiyle birlikte Ankara'ya geldi. Bir süre **Atatürk**'ün yanında kalan **Makbule Atadan**, daha sonra Çankaya Köşkü arazisi içinde kendisi için yaptırılan Çamlı Köşke yerleşti.

- 1930'da **Atatürk**'ün isteğiyle Fethi Okyar'ın kurduğu **Serbest Cumhuriyet Fırkasına** giren Makbule Hanım birkaç ay sonra parti kapatılınca siyasetten çekildi ve 1935'de milletvekili Mecdi Boysan ile evlendi. **Makbule Atadan**'ın ağabeyi **Atatürk** ile ilgili anıları "**Büyük Kardeşim Atatürk (1952)**" ve "**Ağabeyim Mustafa Kemal (1952)**" adlarıyla yayımlandı. 1956 yılında 69 yaşında öldü.

OKUL YILLARI

- **Mustafa**, öğrenim çağına gelince Hafız Mehmet Efendi'nin mahalle mektebine başladı. Sonra babasının isteğiyle, yeni bir yöntemle öğretim yapmak üzere **Selanik**'te açılan, Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti. Bu sırada babasını kaybetti. Bir süre Rapla çiftliğinde dayısının yanında kaldıktan sonra, annesi **Mustafa**'nın eğitim hayatına devam etmesini istediği için, **Selanik** Mülkiye İdadisi'ne (ortaokul) kaydoldu. **Mustafa**'nın bu okulda hocasıyla arasında bir tartışma geçince, zaten orada okumasını istemeyen büyükannesi onu derhal okuldan aldı.

- Askeri Rüştiye elbisesi giyen komşusunun oğluna özenen **Mustafa**, asker olmasını istemeyen annesinin karşı çıkımlarına rağmen, gizlice, Selanik Askeri Rüştiyesi'nin sınavına girdi. Sınavı kazandığı haberini alan **Mustafa** annesine karşı bir oldu bitti yapıp, bu okula kaydını yaptırdı. (1893). Bu okulda, Matematik hocası ona **Kemal** adını verdi.

- Selanik Askeri Rüştiyesini başarıyla bitiren **Mustafa Kemal**, Manastır Askeri İdadisi'ne (lise) girdi. Burada Fransızca'dan geri kalınca, ilk tatilde **Selanik**'e gitti ve iki üç ay gizlice Fransız Firerler Okulu'nun özel sınıfına devam ederek, Fransızcasını geliştirdi. Ertesi yıl Manastır Askeri İdadisi'nde, buraya yeni gelen Şair Ömer Naci ile tanıştı ve edebiyatla da ilgilenmeye başladı